

Stichting Het Dorp Velsen

NIEUWSBRIEF

48e jaargang nr 1 - juli 2016

De Stichting het Dorp Velsen is in 1967 opgericht en behartigt de monumentale belangen van het dorp, brengt publicaties uit en informeert bewoners en andere belangstellenden over zaken in en rond het dorp Velsen. De stichting ontvangt geen subsidie en is onafhankelijk. Activiteiten worden betaald uit bijdragen van donateurs en sponsors. Donaties zijn welkom op NL52 INGB 0001 6217 00 t.n.v. Stichting het Dorp Velsen. Het bestuur van de stichting bestaat uit Rob Stam (voorzitter) en Jan Borst (penningmeester). Contact info@dorpvelsen.nl, zie ook www.dorpvelsen.nl en de [facebookpagina](https://www.facebook.com/dorpvelsen). Vormgeving Nieuwsbrief en site: margrietprins.nl.

Dorpsfiësta

Op 16 juli worden de tafels in het dorp weer gedekt, flessen ontkurkt, gerechten opgediend. Dit keer in traditioneel Spaanse stijl. Vele dorpers zijn door Roosje Hofman aangespoord hun braad-, bak- en kookkunsten in te zetten om voor bewoners een onvergetelijke maaltijd te verzorgen. Waarschijnlijk weer op het dorpsplein, maar afhankelijk van het weer wordt de definitieve plek nog bepaald. In ieder geval weer tafels en stoelen, bestek, glaswerk en eigen drank meenemen. Nadere informatie is medio juli te vinden op de site www.dorpvelsen.nl

Beste dorpers en vrienden,

Hier ziet u de nieuwe opzet en vormgeving van de Nieuwsbrief en de website van het dorp Velsen. Renee Bosma heeft haar werkzaamheden voor de stichting beëindigd en overgedragen aan Margriet Prins.

Wij danken Renee voor haar grote inzet bij het opzetten van de website en de Nieuwsbrief in de digitale versie.

In deze zomereditie aandacht voor 'nieuwe' dorpsbewoners en die uit een ver verleden. Met toestemming van de Historische Kring Midden Kennemerland is een aantal artikelen op onze site opgenomen waarin panden en bewoners van weleer zijn beschreven. De nieuwe bewoners zijn dit keer die van Meervlietstraat 34 en 36 en Meervlietstraat 52.

Nog kort aandacht voor de publicatie *Oud Velsen, een schaduw uit het verleden*: van Siebe Rolle. Deze is nu in zijn geheel op de site te vinden.

Rob de Wilde en Marie Fleur Lobry en Martin van Schaik vertellen als verse moestuinders over hun avonturen achter de muur.

Op 16 juli is de zomerborrel in Spaanse sferen. Onder leiding van Roosje Hofman zijn de voorbereidingen gestart van een heus Spaans eetfestijn. Net als vorig jaar maken alle deelnemers een gerecht.

En verder alvast aandacht voor de Monumentendagen tijdens het tweede weekend van september. En een verzoek om foto's van het dorp in te sturen.

Jan Borst en Rob Stam

RAADSKASTJE EN DORPSLEESKAST

Op foto's uit begin 1900 is het al te zien: het raadskastje aan de zijkant van Torenstraat 5, nog voor de aanbouw met het deel Torenstraat 7. In dit kastje werden gemeentelijke aankondigingen en verordeningen opgehangen zodat burgers kennis konden nemen van besluiten van het gemeentebestuur. Na de verhuizing van het gemeentebestuur naar het raadhuis op Plein 45 bleef het kastje leeg totdat de stichting Dorp Velsen het in gebruik nam. Na een flinke opknapbeurt is het kastje weer op de oorspronkelijke plek gehangen, nu met de stichtingsnaam erop.

In de loop der jaren hingen hier nieuwsbrieven, aankondigingen en andere informatie over het dorp. Eind juni hing het kastje plotseling scheef. De achterzijde van het kastje bleek helemaal vermolmd. Nu staat het wat sneu op de grond.

Het zou mooi zijn als het kastje kan worden hersteld. Welke dorpsstimmerman biedt zich aan?

Op een eerdere oproep om een ander kast te maken, de dorpsleeskast (voor de uitruil van boeken) is enthousiast gereageerd door Kirsten Koene. Maar een plek voor deze kast is er nog niet. Wie heeft in de tuin of aan de gevel ruimte voor dit kastje?

BREDERODEJAAR

In april ging in de Engelmunduskerk het Brederodejaar van start. In deze kerk zijn de tweede heer van Brederode, Willem, met zijn vrouw Hillegonda van Voorne begraven in de voormalige Brederodekapel. In de Ruïne van Brederode en de Engelmunduskerk worden in juli en augustus nog verschillende activiteiten georganiseerd rondom het geslacht van Brederode. Meer informatie is te vinden op www.landvanbrederode.nl.

De troffel op het huis van de metselaar, Zuiderdorpstraat.

MONUMENTENDAGEN

[Monumentenweekend](http://www.monumentenweekend.nl) is dit jaar op 10 en 11 september. Traditioneel organiseert de stichting Dorp Velsen dan enkele rondleidingen door het dorp onder leiding van kunsthistoricus Andries Vonk, architect Siem Schaafsma en historicus en archivaris Siebe Rolle. Thema van dit jaar zijn iconen en symbolen. Die zijn ook in het dorp te vinden aan gevels in ramen en op daken, maar je moet ze wel zien. Ook voor nieuwe dorpsbewoners is de rondleiding de moeite waard. Nadere informatie is vanaf eind augustus te vinden op www.dorpvelsen.nl en in de plaatselijke media.

ERFGOEDWET

Vanaf 1 juli j.l. is de Erfgoedwet van kracht. Deze wet bundelt bestaande wet- en regelgeving voor behoud en beheer van het cultureel erfgoed in Nederland. Bovendien zijn aan de Erfgoedwet een aantal nieuwe bepalingen toegevoegd. Alle rijksmonumenten in het dorp vallen onder deze wet. Kijk voor meer informatie op www.monumenten.nl.

‘Ik wist meteen: dit is ons huis’

Ze wonen, sinds twee jaar alweer, in het voormalige huis van de familie Van Delden. Het is nu beeldschoon verbouwd. Eerder, ze woonden op de Transvaalkade in Amsterdam-Oost, kwam Velsen in beeld door een toeval, gewoon op Funda. Jeroen: “Mireille zei opeens: ‘Kom nu eens kijken’ en ik wist meteen: ‘Dit is ons huis’.” En zo is het gegaan. En na twee jaar ben je wel ingeburgerd, dus van nieuwe burens kunnen we al lang niet meer spreken.

Ze zijn beiden opgegroeid in Nieuw-Loosdrecht, ze zijn nu bijna 11 jaar samen. Mireille studeerde kunstgeschiedenis in Amsterdam en volgde in Maastricht de opleiding tot restaurator. Jeroen deed de lerarenopleiding tekenen en Nederlands maar koos niet voor het onderwijs; “Meer orde houden dan lesgeven, dat zag ik niet zitten.”

De zorg werd – uiteindelijk – zijn nieuwe keus en nu werkt hij in het OLVG-West (voorheen het Lucas/Andreasziekenhuis). Daarnaast hobbyt hij in de muziek, hij schildert – beetje ruige expressionistische schilderijen en maakt wonderbaarlijk boeken met teksten en collages.

In hun huis hangen en staan ook werken van Mireille (“Vooral opdrachten uit de opleiding”), waaronder een paar fragiele, gedetailleerde aquarellen, zodat aan de muren is te zien hoe verschillend deze twee zijn, maar gemeenschappelijk is hun liefde voor mooie dingen.

Mireille, gespecialiseerd in de restauratie van olieverf, werkt als restaurator in het Frans Hals Museum in Haarlem. Restauratiegeschiedenis is haar specialiteit. Krabbend aan oude lagen vernis en speurend naar eerdere hersteloperaties van oude doeken, kan zij de geschiedenis van een doek terughalen, zodat bij restauratie het werk ‘zo authentiek mogelijk’ kan worden hersteld.

Het grote project in het Frans Hals Museum is nu de restauratie van de zogenoemde Regentenstukken van Frans Hals (Oude Hollandse Meester, 1583-1666), drie grote doeken van waarop de deftige regenten en regentessen van het oude Sint Elisabeth Gasthuis zijn geportretteerd. “Doeken met veel lagen oude vernis, oude overschilderingen, en zitten behoorlijke beschadigingen in de zwarte partijen.”

Het is spannend werk, zegt Mireille, “We onderzoeken met de microscoop,

Jeroen Fokkenrood en Mireille te Marvelde.

Je zou kunnen zeggen dat beiden een verzorgend beroep hebben. Zij restaureert oude schilderijen en hij is dialyseverpleegkundige. Allebei doen ze dus secuur werk, waarbij veel liefde komt kijken en waarbij het altijd weer spannend is of alles goed gaat. Zo is dat in de Meervlietstraat bij Mireille te Marvelde (53) en Jeroen Fokkenrood (51).

het bijwerken, met kunstharsen en speciale verf, doen we onder een loep. Nee, niet met streken met de penseel, alleen met stipjes. Alles moet reversibel zijn.” Het is een enorm project: “En vanuit de hele wereld kijken mensen mee.”

Eind deze zomer zal het tweede van de drie doeken klaar zijn, de restauratie

neemt anderhalf jaar per doek. Mireille publiceert ook over dit restauratieproject en geeft lezingen. “Het is zo mooi, er valt zoveel over te vertellen.” Dus wanneer er belangstelling is, stelt ze voor, zou ze wel eens hier in de Engelmunduskerk voor het dorp een lezing kunnen geven. Dat is een mooi plan.

OUD VELSEN, EEN SCHADUW UIT DE MIDDELEEUWEN

Siebe Rolle heeft in tien hoofdstukken de geschiedenis van het dorp beschreven van de vroegste tijd tot de jaren zeventig van de vorige eeuw en voorzien van illustraties. In het vorige nummer van de nieuwsbrief stond het eerste inleidende hoofdstuk. Daar zijn veel positieve reacties opgekomen. De hele publicatie is inmiddels op de site van het [dorp Velsen](#) gezet. Klik hier voor meer hoofdstukken.

WIE WOONDE ER IN MIJN HUIS?

Altijd al willen weten wie er in het verre en recente verleden in je huis woonde? In een serie artikelen in de nieuwsbrief van het Historisch Genootschap Midden Kennemerland heeft de heer Jan Morren uitgezocht wie door de eeuwen heen in het dorp hebben gewoond.

Zo komen we meer te weten over Barend Benning in het huis van de metselaar, Middendorpstraat 1A, Jacob Gaijkema in het huis van de timmerman, Meervlietstraat 34-36, Claes Jan Jonge Sijmenszoon de eerste bewoner van het huis Hoofdbuurtstraat 8, wat later het huis van de vroedvrouw werd en de bewoners van verschillende boerderijen en hofsteden, o.a. 's Gravenlust, die in en rond het dorp hebben gestaan.

Op onze [site](#) zijn artikelen over andere woningen te vinden. Het huis aan de

huidige Hoofdbuurtstraat 5 staat op de hoek met de Zuiderdorpstraat. Het dateert uit de 17e eeuw. De huidige Hoofdbuurtstraat heette vroeger Haarlemmervoetpadt omdat het toen via de Waterlandweg en de Langelaan (nu van Lenneplan) naar Haarlem leidde. Lees verder...

Hoofdbuurtstraat 5.

EEN KERK EN EEN HANDVOL HUIZEN

In 1975 bracht de stichting het Dorp Velsen het boek *Een kerk en een handvol huizen* uit met daarin veel historische informatie over het dorp. Er is nog steeds vraag naar het boek, maar het is niet meer verkrijgbaar en een herdruk is te kostbaar. Daarom is besloten het boek in zijn geheel op de site van Dorp Velsen te zetten.

ACHTER DE MUUR

We schreven er al eerder over: de moestuinen achter de muur aan het eind van de Torenstraat. Sinds mensen-heugenis telen leden van de Volkstuinvereniging die in de buurt wonen hier hun groenten en bloemen. Sinds kort beschikken Martin van Schaik met kleinzoon Victor en Rob de Wilde en Marie-Fleur Lobry ook over een tuin. Gewapend met scheppen, schoffels, netten en zaai-goed waren zij de afgelopen maanden op de tuin te vinden. Hierbij hun ervaringen.

MARTIN VAN SCHAIK

Schat zoeken in Velsen Zuid

Martin van Schaik en kleinzoon Victor.

ROB DE WILDE

Een pieper is nog geen kroot

Je woont al 35 jaar in het dorp, hebt duizenden malen met je honden langs de oude muur gelopen, maar eigenlijk nooit echt stilgestaan bij wat zich daarachter afspeelt. Ik kwam er eigenlijk nooit. Je zag wel regelmatig herenrijwielen met zijtassen bij de poort of het hek staan, zag je soms grijze mannen schoffelen op de tuin en later vanuit de keuken langsrijden met struiken van het een of ander achterop de fiets. Een paar jaar geleden vatten Marie-Fleur en ik, liefhebbers van fijn eten en natuur, het plan op om zelf groenten en kruiden te gaan kweken, vooral groenten en kruiden die bij de groenteboer niet vaak te koop zijn of duur, zoals kapucijners, mais, snijbiet en zuring. De tuin achter ons huis is te klein om te moestuinieren dus we schreven ons in bij de volkstuinvereniging. Vorige zomer kregen we het bericht dat we de tuin van Hans Dollé konden overnemen. Niet dat we verstand hadden van moestuinieren, maar hoe moeilijk kon dat zijn: je stopt een zaadje in de grond, giet er wat water bij en de natuur doet de rest. We kochten zakkenvol zaden en stopten die netjes gesorteerd naar maand van zaaien in een speciaal daartoe aangeschaft trommeltje, want we hadden al geleerd dat je een moestuin vooral 'methodisch' moet aanpakken. We

bestudeerden boeken en ondervroegen de mensen 'op de tuin'. We kregen al snel in de gaten dat er niet meteen sprake was van het soort tuinieren zoals wij dat in gedachten hadden: genieten van de buitenlucht en het zien groeien van onze begeerde gewassen. Nee, noeste arbeid, daar gaat het om. Tachtig vierkante meter omspitten, mest erdoorheen werken, een verbeten strijd voeren tegen het onkruid, glas opruimen en vervangen in de kapotgewaaide kozijnen van de 'koude bak' (met het jargon zit het ieder geval wel goed) en nog veel meer. Zo ging het in het vroege voorjaar. Intussen zijn we een aantal maanden verder. Alles zit in de grond en het meeste begint behoorlijk te groeien. Nu al hebben we hebben geleerd van de valkuilen. In ons enthousiasme hadden we vanaf februari al veel 'voorgetrokken' (nog meer jargon). Dat binnenshuis laten ontkiemen had als resultaat slappe en futloze stengels. Het juiste moment en de juiste plaats, daar gaat het om. Zo hadden we op het volgens ons juiste moment zaden van gele bieten (kroten) geplant, maar wát er ook groeide – vooral brandnetels – we zagen geen stengels van de gele kroot opkomen. Maar op enig moment kwamen er toch planten tevoorschijn. Hoera. Koesteren dus en nogmaals voorzien van extra

Sinds 1 januari dit jaar heb ik een moestuin achter de historische en geheimzinnige muur in het oude dorp. De tuin is zo groot dat er ook plek is voor een paar van mijn kleinkinderen. Sinds ruim een half jaar is mijn kleinzoon Victor van 3 jaar ook inwoner van het oude dorp. Hij woont met zijn ouders en zusje Julie in ons voormalige Schoutshuis. Victor houdt erg van tuinieren dus dat kwam goed uit. Ik heb met hem in het vroege voorjaar overlegd wat hij wilde gaan verbouwen. Zijn liefste wens was om patatjes te gaan kweken. Ik heb hem uitgelegd dat je voor het planten eerst de grond moet bewerken (foto 1). Samen hebben we daarna de aardappeltjes gepoot. Na maanden wachten waren de planten zo groot geworden dat de tijd was aangebroken om de patatjes te gaan oogsten. Samen met Victor hebben we een paar planten uit de grond getrokken. Tot zijn grote verbazing en geluk kwamen er prachtige aardappelen tevoorschijn (foto 2). Hij riep tegen mij dat we een

schat hadden gevonden en zo voelde het inderdaad. Trots zijn we met de oogst naar huis gegaan. We hebben de aardappeltjes geschild en in reepjes gesneden (foto 3). Na het bakken hebben we de frietjes met smaak opgegeten. Ze waren zo lekker dat we vergeten zijn om er een foto te maken. Dit is het begin van veel meer opbrengst uit de tuin. Dit verhaaltje wordt dus waarschijnlijk vervolgd.

compost, extra water en veel aandacht. Maar toen ik eens keek bij buurman Winkel met zijn prachtige uitgelijnde rijtjes, zag ik een treffende gelijkenis met onze 'bieten'. Aardappels dus, die waren van onze voorganger. Niet alleen tijd en plaats, maar ook de diepte speelt dus een rol; die kroten van ons zaten veel te diep. We hebben inmiddels veel antwoorden, maar er blijven ook veel vragen: Wat doe je met De Mol? Klemmen? Geluiden? Wat doe je tegen De Duif en ander gevogelte dat gek is op ons jonge groen? Gekleurde speelgoedmolentjes van Bart Smit? Een net? En wat doe je als je kapucijners door het net groeien? Moeten de pepers in de kas of kunnen ze buiten? En de coeur de boeuf tomaten? Wat hebben we

verkeerd gedaan als er iets niet op komt? De andere moestuiniers zijn nooit te beroerd om advies te geven, hoe tegenstrijdig die soms ook zijn, er blijkt dus ook een sociale dimensie aan het tuinieren te zitten. Voor je het weet verklets je je tijd. Het is leuk. We genieten van ieder moment dat we 'op' de tuin zijn en verheugen ons op een vriezer vol kapucijners. De kruiden groeien als kool en we hebben al diverse potten gemalen kruiden op olijfolie, voor door de sla, als rub voor het vlees of als basis voor pesto. Snijbiet als salade is geweldig lekker, aardbeien smaken beter, radijs is ouderwets scherp van smaak. Sla smaakt anders als het uit je eigen tuin komt en de kippen hebben er ook wat aan.

Marie Fleur Lobry.

Marije, Robert, Charlotte en Anna.

LOES DE FAUWE

Vanuit je bed kijken op het kanaal

De IJmuidenaar en de Zeeuwse (Middelharnis, Goeree), ze werken beiden bij Tata – Robert als projectmanager en Marije als advocaat, kwamen vanaf het KNSM-eiland in Amsterdam naar Velsen, einde van een zoektocht naar meer vierkante meters. Niets wilden ze weten van Santpoort of Driehuis. Toch een beetje truttig. Het was, zegt Robert, nota bene een vriend die in Spanje woont en in uren van heime we nogal eens door Funda fietst, die het huis van Joke tipte. Hij had er zelf wel zin in trouwens. Maar dat kon toch niet, zegt Marije resoluut. Nou ja, ze gingen kijken en ze waren meteen verkocht. Marije: “Ik moest het hebben.” Een prachtig oud huis, met zelfs een stijkkamer waar zij helemaal voor viel, maar er moest veel gebeuren. Wat toen volgde werd nog een hele klus. Allerlei scenario's passeerden de revue.

Beneden wonen, boven beginnen, beneden wonen, boven verhuren. Uiteindelijk zaten ze negen maanden in het buurhuis, waar Charlotte werd geboren en van waaruit ze de voortgang van de verbouwing konden volgen. Muurtjes werden gesloopt, dubbele plafonds verwijderd, dichtgetimmerde schatten kwamen te voorschijn, de architect dacht mee over indelingen, avonden gingen op aan beslissingen over de kleurstellingen. En hier wordt buurman Andries Vonk nog even vol waardering genoemd, als kenner van kleuren, en dan vooral de kleuren, let even op, van het roemrijke Farrow & Ball. Het klassieke huis aan de Meervlietstraat is overal licht gehouden. Klassieke verkleuren, minstens drie tinten wit, er is een lichtgrijs en een licht ijsblauw. Kleuren die namen hebben als Bone, en Dimpse of Slipper Satin. Marije: “Een kleur heet Charlotte's Locks, maar die

hebben we niet, want dat is knaloranje.” Het huis is nu helemaal af. Van de oude in Friesland opgeduikelde plavuizen in de gang, tot de king size badkamer en de nu helemaal opengebroken zolder. Inmiddels zijn ze in het dorp helemaal op hun gemak. Ze horen erbij, nog een paar jaar en de kinderen spelen met al die andere kinderen op zomeravonden weer op het pleintje. Steeds meer vrienden uit Amsterdam, ooit in deze regio geboren, komen weer deze kant op. Ze hebben of krijgen allemaal kinderen, dus die dagen dat je eind middag op een terras gaat zitten, zoals Marije met enige weemoed zegt, met ‘avonden vol eindeloze mogelijkheden’ in het verschiet, zijn niet meer vanzelfsprekend. Andere fase. Ze hebben het enorm naar hun zin en laatst nog, zegt Marije, keek ze zo vanaf hun bed het kanaal op. Er was werkelijk niets meer te wensen.

Aan de buitenkant ziet het huis, wie zou anders durven, er nog hetzelfde uit. Maar oh, boy, het huis met de klassieke erker aan de Meervlietstraat is door de nieuwe familie Gravemaker van entreedrempel door zoldernok verbouwd en nu staat daar aan het kanaal een droomhuis. Robert Gravemaker (39) en Marije Verweij (41) met dochter Anna (3) en Charlotte (2) wonen er nu anderhalf jaar en het is, zegt Marije nog steeds ‘net vakantie’.

TEUN HOEK

Oud Velsen

De late middagzon glijdt door de straten juni, dorp in stokrozen getooid de kleuren spatten van de gevels als door kabouters uitgestrooid.

Keurmerk toch wel van deze dorpskern het vlamt tegen de gevels op in kleurtonen die variëren van grote bloem tot groene knop.

Het is een feest hier rond te wand'len want ied're straat kolkt in die sfeer verbaasd staar je naar kleine ruimten waaruit zij groeien keer op keer.

Hoe kan een dorp zich zelf verbazen in dit gezamenlijk onthaal een feest hier even te onthaasten geboeid door deze kleurentaal.

OPROEP

FOTO'S VAN VROEGER

Het dorp Velsen heeft een lange en bijzondere geschiedenis. Zoals Siebe Rolle zegt, je kan het heden pas goed begrijpen als je het verleden kent. Daarom willen we een makkelijk toegankelijk digitaal archief van het dorp opzetten met vooral veel foto's van weleer. Vanuit de nieuw opgezette site is daar nu al een en ander te vinden. Maar er kan nogwel meer bij. Als u thuis of via grootouders nog foto's van vroeger heeft, geef het aan ons door. Dan geven wij ze een plek in het foto-archief: info@dorpvelsen.nl.

NIEUW RUBRIEK DE ZEEPKIST

Wilt u uw mening geven over iets? Wie dwingende ergernissen heeft, een goed idee of een liftuiting kwijt wil, kan mailen naar Loes de Fauwe: zeepkist@dorpvelsen.nl.